Zbierka súdnych rozhodnutí

UZNESENIE SÚDNEHO DVORA (šiesta komora)

z 24. septembra 2019*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Charta základných práv Európskej únie – Právo na účinnú súdnu ochranu – Súdny precedens – Rozhodcovský súd – Zjavná neprípustnosť a zjavný nedostatok právomoci Súdneho dvora – Článok 53 ods. 2 a článok 94 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora“

Vo veci C-185/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (Rozhodcovský súd pri združení rozhodcov pri advokátskej komore v Kluži, Rumunsko) z 12. februára 2019 a doručený Súdnemu dvoru 25. februára 2019, ktorý súvisí s konaním:

KE

proti

LF,

SÚDNY DVOR (šiesta komora),

v zložení: predsedníčka šiestej komory C. Toader, sudcovia A. Rosas a M. Safjan (spravodajca),

generálny advokát: G. Pitruzzella,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude rozhodnutá odôvodneným uznesením v súlade s článkom 53 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora,

vyhlásil toto

Uznesenie

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 6 ods. 1 ZEÚ a článkov 20 a 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi KE a LF, dvoma advokátmi vykonávajúcimi svoju profesiu v Rumunsku, vo veci zákonnosti komentárov týkajúcich sa článku uverejnenom KE, ktoré LF umiestnil na svojej facebookovej stránke.

* Jazyk konania: rumunčina.

Rumunské právo

3 Článok 30 ods. 6 rumunskej Ústavy stanovuje:

„Sloboda prejavu nesmie poškodzovať dôstojnosť, česť, súkromný život osoby ani právo na jej vlastný imidž.“

4 Článok 58 občianskeho zákonníka, nazvaný „Osobnostné práva“, stanovuje:

„1. Každý má právo na život, zdravie, telesnú a duševnú integritu, dôstojnosť, svoj vlastný imidž, rešpektovanie súkromného života, ako aj ďalšie práva tejto povahy uznané zákonom.

2. Tieto práva nie sú prevoditeľné.“

5 Článok 72 občianskeho zákonníka, nazvaný „Právo na dôstojnosť“, stanovuje:

„1. Každý má právo na rešpektovanie svojej dôstojnosti.

2. Akýkoľvek zásah do cti a dobrej povesti osoby bez jej súhlasu alebo v rozpore s obmedzeniami stanovenými v článku 75 sa zakazuje.“

6 Podľa článku 252 občianskeho zákonníka, nazvaného „Ochrana ľudskej osobnosti“, stanovuje:

„Každá fyzická osoba má právo na ochranu hodnôt, ktoré sú vlastné ľudskej bytosti, ako sú život, telesná a duševná integrita, dôstojnosť, súkromie, sloboda svedomia a sloboda vedeckej, umeleckej, literárnej alebo technickej tvorby.“

7 Článok 253 občianskeho zákonníka, nazvaný „Prostriedky ochrany“, stanovuje:

„1. Fyzická osoba, ktorej majetkové práva boli porušené alebo ohrozené, sa môže kedykoľvek na súde domáhať:

a) zákazu protiprávneho konania, pokiaľ je bezprostredné;

b) upustenia od protiprávneho konania a jeho zákazu do budúcnosti, pokiaľ pokračuje;

c) konštatovania protiprávnosti skutočností, ktoré nastali, pokiaľ zásahy do práv, ktoré tieto skutočnosti spôsobili, pretrvávajú.

2. Odchylne od ustanovení odseku 1 môže súd v prípade zásahu do nemajetkových práv v dôsledku výkonu práva na slobodu prejavu prijať iba opatrenia uvedené v odseku 1 písm. b) a c).

3. Okrem toho sa obeť zásahu do takýchto práv môže na súde domáhať, aby osobe, ktorá sa dopustila protiprávneho konania, bola uložená povinnosť splniť každé opatrenie, ktoré súd považuje za nevyhnutné na obnovenie porušeného práva, ako je:

a) povinnosť osoby, ktorá sa dopustila protiprávneho konania, uverejniť na svoje náklady odsudzujúci rozsudku;

b) akékoľvek iné opatrenie, ktoré je nevyhnutné na ukončenie protiprávneho konania alebo na náhradu spôsobnej ujmy.

4. Obeť sa tiež môže domáhať náhrady škody alebo v závislosti od prípadu majetkovej náhrady aj nemajetkovej ujmy, ktorá jej bola spôsobená, ak ju možno pripísať osobe, ktorá sa dopustila protiprávneho konania spôsobujúceho ujmu. V týchto prípadoch sa na právo podať žalobu vzťahuje premlčacia lehota.“

8 Podľa článku 6 občianskeho súdneho poriadku, nazvaného „Právo na spravodlivý proces v najkratšej a predvídateľnej lehote“:

„1. Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo v najkratšej a predvídateľnej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Na tento účel má súd povinnosť prijať všetky opatrenia, ktoré umožňuje zákon, a zabezpečiť rýchly priebeh konania.

2. Ustanovenia odseku 1 sa primerane uplatňujú aj na nútený výkon rozhodnutia.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

9 KE a LF sú členmi advokátskej komory v Kluži (Rumunsko). KE uvádza, že 22. februára 2018 uverejnil *Jurnalul Baroului Cluj* (bulletin advokátskej komory v Kluži), ktorý je bulletinom profesijného združenia advokátov tejto komory, jeho článok s názvom „Exercitarea dreptului la apărare prin declarații conținând afirmații necorespunzătoare adevărului în fața organelor judiciare“ („Výkon práva na obhajobu pred súdnymi orgánmi prostredníctvom vyhlásení obsahujúcich nepravdivé tvrdenia“).

10 KE uvádza, že hoci LF, ktorý je šéfredaktorom tohto bulletinu, nemal najprv žiadne námietky voči uverejneniu tohto vedeckého článku, po jeho uverejnení vyjadril určitú kritiku, ktorá bola podľa názoru KE neodôvodnená a viedla k uverejneniu oznámenia na jeho facebookovej stránke, ktorého obsah nebol v návrhu na začatie prejudiciálneho konania uvedený.

11 Podľa KE takéto vyhlásenia vôbec nepatria do kategórie kritík, na ktoré sa vzťahuje právo na slobodu prejavu.

12 Dňa 28. januára 2019 podal KE na Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (Rozhodcovský súd pri združení rozhodcov pri advokátskej komore v Kluži, Rumunsko) žalobu proti LF. KE navrhuje, aby tento rozhodcovský súd:

– konštatoval protiprávnu povahu uverejnenia, ktoré LF uskutočnil 7. januára 2019 na svojej facebookovej stránke a

– v súlade s článkom 253 ods. 3 písm. a) a b) občianskeho zákonníka uložil LF povinnosť uverejniť na svojej facebookovej stránke rozhodnutie súdu a ponechať na nej toto uverejnenie počas obdobia, ktoré sa rovná minimálne obdobiu, v rámci ktorého došlo na tejto stránke k protiprávnemu uverejneniu.

13 LF navrhuje, aby sa Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (Rozhodcovský súd pri združení rozhodcov pri advokátskej komore v Kluži) obrátil na Súdny dvor s prejudiciálnou otázkou.

14 Tento rozhodcovský súd tvrdí, že sa musí zaoberať jednak povinnosťou, ktorú majú rumunské súdy, a to reagovať na všetky návrhy a prostriedky obrany účastníkov konania, a teda aj na návrh na predloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru, a jednak otázkou záväznej povahy súdneho precedensu, keďže uvedený súd sa domnieva, že nemôže prijať riešenie, ktoré je odlišné od relevantného súdneho precedensu, pokiaľ nenájde konformnejšie uplatnenie dotknutej právnej úpravy.

15 Za týchto okolnosti Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (Rozhodcovský súd pri združení rozhodcov pri advokátskej komore v Kluži) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Majú sa ustanovenia Zmluvy o [EÚ], najmä jej článok 6 ods. 1, podľa ktorého [Európska] únia uznáva práva, slobody a zásady uvedené v Charte…, ktorá má rovnakú právnu silu ako zmluvy, a ustanovenia Charty, najmä jej článok 20, ktorý stanovuje, že pred zákonom sú si všetci rovní, a článok 47, ktorý stanovuje, že každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná, vykladať v tom zmysle, že rumunský vnútroštátny súd má povinnosť:

– reagovať na všetky návrhy a prostriedky obrany účastníkov konania a skutočne ich posúdiť, pričom účastníci konania sú oprávnení očakávať konkrétnu a jasnú odpoveď, pokiaľ ide o dôvody, ktoré sú rozhodujúce na účely vyriešenia dotknutej veci, a

– rešpektovať záväznú povahu súdneho precedensu, ak je súdny precedens konečným rozhodnutím toho istého súdu alebo iného rumunského vnútroštátneho súdu vo veci, v ktorej vnútroštátny súd, ktorý vec prejednáva, určí, že je relevantné uviesť tento precedens, a konštatuje „právnu podobnosť“ vecí, pričom táto záväzná povaha znamená, že súd, ktorý konštatuje takúto „právnu podobnosť“, môže prijať iné riešenie len v prípade, že svoj odlišný prístup odôvodní uplatnením, ktoré viac zodpovedá zneniu zákona?“

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania a právomoci Súdneho dvora

16 V zmysle článku 53 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, ak Súdny dvor zjavne nie je príslušný rozhodnúť o veci alebo ak sú návrh alebo žaloba zjavne neprípustné, po vypočutí generálneho advokáta môže kedykoľvek rozhodnúť odôvodneným uznesením bez ďalšieho konania.

17 Toto ustanovenie je potrebné uplatniť v tejto veci.

18 V tejto súvislosti treba uviesť, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je zjavne neprípustný z hľadiska článku 94 písm. c) rokovacieho poriadku, keďže skutočnosti uvedené v tomto návrhu neumožňujú konštatovať jeho prípustnosť z hľadiska podmienky, že pochádza od „súdneho orgánu“ v zmysle článku 267 ZFEÚ. Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (Rozhodcovský súd pri združení rozhodcov pri advokátskej komore v Kluži) totiž neuvádza nijakú skutočnosť, ktorá by mohla preukázať, že má postavenie súdneho orgánu.

19 Vzhľadom na to, že sa nezdá, že by vnútroštátna právna úprava stanovovala, že podanie žaloby na tento súd predstavuje jediný spôsob vyriešenia sporu vo veci samej, a vylučovala možnosť účastníkov konania obrátiť sa na riadne súdy, uvedený rozhodcovský súd mal uviesť dôvody, pre ktoré bolo povinné, aby v tomto prípade vec prejednal. Okrem toho v návrhu na začatie prejudiciálneho konania nie je uvedený nijaký odkaz na ustanovenia občianskeho súdneho poriadku upravujúce inštitucionalizované rozhodcovské konanie. V dôsledku toho treba usúdiť, že tento návrh na začatie prejudiciálneho konania je zjavne neprípustný.

20 Pokiaľ ide následne o právomoc Súdneho dvora podať výklad určitých ustanovení Charty, treba tiež uviesť, že návrh na začatie preujudiciálneho konania, aj za predpokladu, že by bol prípustný, neuvádza žiadnu konkrétnu skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné domnievať sa, že predmet konania vo veci samej sa týka výkladu alebo uplatnenia iného pravidla Únie, než sú pravidlá uvedené v Charte.

21 Prejudiciálna otázka totiž spadá do rámca sporu medzi dvoma jednotlivcami vo veci návrhu na určenie protiprávnej povahy uverejnenia na facebookovej stránke. V tomto kontexte chce Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (Rozhodcovský súd pri združení rozhodcov pri advokátskej komore v Kluži) uplatniť článok 6 ods. 1 ZEÚ a články 20 a 47 Charty na účely posúdenia určitých povinností procesnej povahy.

22 Podľa článku 51 ods. 1 Charty sú jej ustanovenia určené pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora základné práva zaručené v právnom poriadku Únie sa totiž uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Únie, avšak nie mimo týchto situácií (rozsudok z 26. februára 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, bod 19, a uznesenie z 11. januára 2017, Boudjellal, C-508/16, neuverejnené, EU:C:2017:6, bod 17).

23 Za týchto podmienok treba na základe článku 53 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora konštatovať, že návrh na začatie prejudiciálneho konania, podaný rozhodnutím Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (Rozhodcovský súd pri združení rozhodcov pri advokátskej komore v Kluži) z 12. februára 2019, je zjavne neprípustný a že Súdny dvor je v každom prípade zjavne nepríslušný rozhodnúť o tomto návrhu.

O trovách

24 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (šiesta komora) nariadil:

Návrh na začatie prejudiciálneho konania, podaný rozhodnutím Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (Rozhodcovský súd pri združení rozhodcov pri advokátskej komore v Kluži, Rumunsko) z 12. februára 2019, je zjavne neprípustný a Súdny dvor Európskej únie je v každom prípade zjavne nepríslušný rozhodnúť o tomto návrhu.

Podpisy